

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.9.4](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.9.4)

УДК 336.71

О. А. Зінченко,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг
ORCID: 0000-0003-1156-1148*

Л.А. Бондаренко

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг
ORCID: 0000-0001-8734-9720*

ПРИВАТБАНК НА КРЕДИТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

O. A. Zinchenko

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Finance of business entities and innovation,
Kryvyi Rih National University, Ukraine*

L. A. Bondarenko

*PhD in Economic sciences, associate professor,
associate professor of the Department of Finance of business entities and innovation,
Kryvyi Rih National University, Ukraine*

PRIVATBANK IN THE CREDIT MARKET OF UKRAINE

У статті розглянуто та досліджено стан банківського кредитування в сучасних умовах національної економіки України. Розвинений та ефективно функціонуючий кредитний ринок впливає на економічний розвиток всієї країни, тому це зумовлює актуальність обраної теми та доцільність проведення дослідження.

У статті проаналізовані показники кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк» за 2014-2018 рр. Протягом останніх п'яти років кредитна стратегія АТ КБ «ПриватБанк» зазнала значних змін, що пов'язано з націоналізацією Банку. Так, якщо в 2014 році кредитні операції займали майже 75% від сукупних активів, то в 2018 році їх обсяг скоротився до 18%. Змінилася також клієнтоорієнтованість банку. Якщо раніше ПриватБанк зосереджувався на кредитуванні корпоративного бізнесу, в основному тих, які спеціалізувалися на торгівлі нафтопродуктами, то зараз в пріоритеті Банка роздрібний бізнес. У фізичних осіб найбільш популярним кредитним продуктом є карткові кредити, тоді як юридичні особи надають перевагу кредиту «КУБ» (країна успішного бізнесу). При кредитному обслуговуванні клієнтів ПриватБанк виходить з принципу економічної доцільності, тому намагається максимально автоматизувати процес кредитного обслуговування клієнтів з метою його здешевлення. Для зменшення ризиковості кредитних операцій ПриватБанк не надає великі кредити і надає перевагу гривневому кредитуванню.

Розглянуто актуальні на тепер проблеми, які впливають на розвиток банківського кредитування ПАТ КБ «Приватбанк». Визначено, що ключовими викликами, як для ПАТ КБ «Приватбанк», так і для банківського сектору лишається висока частка непрацюючих кредитів.

Проведено аналіз основних причин виникнення непрацюючих кредитів у портфелі банку. З метою зниження ризикованості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» використовує різні варіанти повернення боргів, наразі обмежено кредитування корпоративних клієнтів, валютне кредитування, кредитування великих кредитів, підвищено вимоги до забезпечення кредиту та вжито ряд інших заходів. На кінець 2018 року банку вдалося покращити захищеність кредитного портфеля, знизити ризиковість нових кредитів до 1% (при допустимих 5%) та отримати прибуток, найбільший по банківській системі України. Зважаючи на перелічені аспекти необхідно проводити глибокий моніторинг та аудит не тільки вкладених, але і виданих коштів, переймати досвід стійких іноземних банків з ризик менеджменту та управління кредитним портфелем.

The article examines and studies the state of bank lending in the current conditions of the national economy of Ukraine. The developed and efficiently functioning credit market influences the economic development of our entire country, therefore, it makes the topic relevant and expedient to conduct the research.

The article analyzed the performance of the loan portfolio of PJSC CB «PrivatBank» for the 2014-2018 biennium. Over the past five years, the credit strategy of PJSC CB «PrivatBank» has undergone significant changes due to the nationalization of the Bank. So, if in 2014 credit operations accounted for almost 75% of total assets, in 2018 their volume decreased to 18%. The customer orientation of the bank has also changed. If earlier PrivatBank was focused on lending to corporate business, mainly those that specialized in the sale of petroleum products, now the Bank's priority is retail business. For individuals, the most popular loan product is card loans, while legal entities prefer a loan of "CSB" (a country of successful business). When providing credit services to customers, PrivatBank proceeds from the principle of economic feasibility, therefore, it tries to automate the process of providing credit services to customers in order to reduce its cost. To reduce the risk of credit operations, PrivatBank does not provide large loans and prefers to provide loans in national currency

The analysis of the main reasons for the emergence of bank loans in the bank's portfolio. The current problems that affect the development of bank lending of PJSC CB «PrivatBank» are considered

It is determined that the key challenges as for of PJSC CB «PrivatBank», as for the banking sector are still the high share of non-performing loans

In order to reduce the risk of lending activities, PJSC CB «PrivatBank» uses various options for repaying debts, such as lending to corporate clients, foreign currency lending, lending to large loans are limited, requirements for securing a loan are increased, and other means apply. At the end of 2018, the bank managed to improve the security of the loan portfolio, reduce the risk of new loans to 1% (with an acceptable 5%) and make the largest profit in the banking system of Ukraine.

To take into consideration the above aspects it is necessary to conduct in-depth monitoring and audit of not only invested but also issued funds, take over the experience of resilient of foreign banks from the risk of managing and managing a loan portfolio.

Ключові слова: банк; кредит; кредитування; кредитний ринок; кредитний портфель; кредитна політика; обсяги кредитування; недіючі кредити.

Key words: bank; credit; crediting; credit market; credit portfolio; credit policy; lending; nonperforming loans.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах формування ринкового середовища, значного спаду промислового та сільськогосподарського виробництва велика увага в організаційній та структурній перебудові економіки приділяється комерційним банкам та банківській системі в цілому.

Провідна роль у вирішенні значних проблем належить саме кредитним відносинам та банкам, що пояснюється не лише збільшенням їхньої ролі в розвитку економіки, але й наявною можливістю швидко і ефективно реагувати на впроваджені нові механізми господарювання.

В той же час однією з проблем здійсненні реформування та становлення фінансово – кредитного механізму, а отже і розвитку банківської системи в цілому, є досить висока ризикованість кредитних операцій. Зазначимо, що першопричинами є: теоретична недосконалість питання захисту інтересів кредитора від кредитних ризиків, незадовільний фінансово-господарський стан суб'єктів підприємництва, невисока кадрова підготовка працівників банківської системи, шахрайські дії з боку вищого керівництва банківських установ тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку банківського кредитування суб'єктів підприємництва присвятили свої праці багато науковців, такі як Вовченко О.С., Демченко М.Ю., Коваленко Д.І., Кузнецова С.А., Майорова Т.В., Прасолова С.П., Примостка Л.О., Чуб П.М., Якименко С.О. та інші. У своїх працях науковці досліджували питання сутності кредиту та кредитних відносин, значимості кредитування суб'єктів підприємництва, проблеми і перспективи банківського кредитування, способи підвищення його ефективності, інструментарій управління кредитними ризиками та забезпечення стабільної роботи банківських установ.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження стану кредитного портфеля ПАТ КБ «ПриватБанк» в умовах макроекономічної нестабільності, визначення проблем банківського кредитування та окреслення основних напрямів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу.

Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» було створено відповідно до установчого договору від 07 лютого 1992 року у формі товариства з обмеженою відповідальністю під назвою Комерційний банк «ПриватБанк» та зареєстровано Національним банком України 19 березня 1992 року (реєстраційний № 92).

Держава в особі Міністерства фінансів України набула права власності на 100% акцій Банку 21 грудня 2016 року відповідно до статті 41 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2016 року № 961 «Деякі питання забезпечення стабільності фінансової системи», прийнятої з урахуванням рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 грудня 2016 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки України в економічній сфері та захисту інтересів вкладників», введеного в дію Указом Президента України від 18 грудня 2016 року № 560, та на підставі пропозиції Національного банку України і рішення Ради з фінансової стабільності від 18 грудня 2016 року.

Одним із основних каталізаторів росту чистих активів банківської системи у 2018 році був приріст високоліквідних активів (+48 млрд. грн). Кредитний портфель банківської системи виріс на +33 млрд грн: +11 млрд грн приріст кредитного портфелю юридичних осіб, + 22 млрд грн приріст кредитного портфелю фізичних осіб.

Перш, ніж оцінити ефективність управління кредитними операціями в АТ КБ «ПриватБанк» почнемо із визначення типу кредитної політики банку. Для цього визначимо частку кредитів клієнтам у загальному обсязі активів банку. Проведені розрахунки наведено у табл. 1.

Таблиця 1.

Аналіз кредитної активності АТ КБ «ПриватБанк» у 2014-2018 рр.

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Кредити клієнтам, млн. грн.	159 173	189 314	32 616	38 335	50 140
Активи банку, млн. грн.	212 813	258 611	179 761	253 675	278 048
Питома вага кредитів в активах банку	74,8%	73,2%	18,1%	15,1%	18,0%

Джерело: на основі [1]

Як свідчать дані табл. 1, кредитна активність ПриватБанку зазнала значних змін внаслідок зміни форми власності. Так, до націоналізації банку кредитування займало лівову частку в структурі активних операцій банку – 74,8% в 2014 р. та 73,2% а 2015 році. Найбільший обсяг кредитів, наданих ПАТ КБ «ПриватБанк», припав на 2015 р. і склав 189 314 млн. грн., в подальшому ми бачимо згортання кредитної діяльності, що призвело до зменшення кредитного портфеля до 32 616 млн. грн., тобто на 156 698 млн. грн.,

У жовтні-листопаді 2016 року Банк реструктуризував частину кредитного портфеля загальною вартістю 137 082 мільйонів гривень, до вирахування резерву під знецінення станом на 31 грудня 2016 року.

В 2017 р. та 2018 р. ми спостерігаємо нарощування кредитного портфеля ПриватБанку. Так, приріст кредитних операцій банк в 2017 році склав 26,4% (5 719 млн. грн.), в в 2018 році – 21,6% (11 805 млн. грн.).

Щодо позичальників, то АТ КБ «ПриватБанк» в 2014-2015 рр. надавав пріоритет юридичним особам, які працюють переважно у сфері торгівлі нафтопродуктами (табл. 2).

Таблиця 2.

Аналіз кредитної активності АТ КБ «ПриватБанк» у 2014-2018 рр.

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Загальна сума кредитів клієнтам, млн. грн.	180 714	217 689	227 924	237 181	291 936
Кредити юридичним особам, млн. грн.	149 365	184 193	2 639	3 330	5 648
Питома вага кредитів юридичним особам в загальній сумі кредитів банку	82,7%	84,6%	1,2%	1,4%	1,9%
Кредити фізичним особам, млн. грн.	29 274	31 244	31 652	44 066	65 242
Питома вага кредитів фізичним особам в загальній сумі кредитів банку	16,2%	14,4%	13,9%	18,6%	22,3%
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу, млн. грн.	2 075	2 252	2 494	4 210	8 251
Питома вага кредитів підприємствам малого та середнього бізнесу в загальній сумі кредитів банку	1,1%	1,0%	1,1%	1,8%	2,8%
Кредити, що управляються як окремий портфель	-	-	191 139	185 575	212 795
Питома вага кредитів, що управляються як окремий портфель в загальній сумі кредитів банку	-	-	83,9%	78,2%	72,9%

Джерело: на основі [1]

У складі торгівлі нафтопродуктами розкриті кредити та аванси клієнтам у сумі 40 645 мільйонів гривень або 19% від загальної суми кредитів та авансів клієнтам (у 2014 році – 40 603 мільйона гривень або 22%), видані компаніям, які займаються гуртовою та роздрібною торгівлею нафтою і нафтопродуктами. Ці компанії складають єдину систему постачання, тому кредитний ризик за цими кредитами є, за оцінками керівництва, нижчим внаслідок такої системи.

Станом на 31 грудня 2015 року кредити, видані цим компаніям, були забезпечені запасами сирової нафти, нафтопродуктів та продуктів газопереробки, а також корпоративними правами на частки (акції) позичальників та їхніх поручителів заставною вартістю 52 245 мільйонів гривень (у 2014 році – 39 671 мільйон гривень та в січні 2015 року після закінчення звітного року за цими кредитами було одержано додаткове забезпечення у вигляді запасів нафтогазових продуктів вартістю 852 мільйона гривень).

У складі промислового виробництва та хімічної промисловості розкриті кредити та аванси клієнтам у сумі 23 423 мільйона гривень (у 2014 році – 17 246 мільйонів гривень), видані компаніям в Україні, які об'єднані в одну структуру, але які виробляють та реалізують різноманітну продукцію на ринках Західної, Центральної та Східної Європи. Споживачами цієї продукції є компанії, які працюють у харчовій промисловості на вказаних ринках. Станом на 31 грудня 2015 року кредити, видані цим клієнтам, були забезпечені корпоративними правами на акції заставною вартістю 30 385 мільйонів гривень (у 2014 році – 18 673 мільйона гривень).

Загальна сума кредитів найбільшим 10 клієнтам Банку на 31 грудня 2015 року складала 50 187 мільйонів гривень (на 31 грудня 2014 року – 32 548 мільйонів гривень) або 23% від загальної вартості кредитного портфеля (на 31 грудня 2014 року – 18%). Резерв на знецінення кредитів, виданих цим позичальникам, становить 4 849 мільйонів гривень (на 31 грудня 2014 року – 4 455 мільйонів гривень). Станом на 31 грудня 2015 року у Банку було 8 позичальників (на 31 грудня 2014 року – 6 позичальників) із загальною сумою виданих їм кредитів, яка перевищує 10% чистих активів Банку або 2 751 мільйон гривень (на 31 грудня 2014 року – 2 450 мільйонів гривень). Загальна сума цих кредитів становила 45 928 мільйонів гривень (на 31 грудня 2014 року – 25 414 мільйонів гривень), а сума сформованого резерву на знецінення кредитів, виданих цим позичальникам, становила 2 572 мільйона гривень (у 2014 році – 3 125 мільйонів гривень).

Внаслідок проведення реструктуризації Банк змінив валюту кредитів на гривню, знизив процентні ставки, збільшив термін погашення кредитів до 2024 і 2025 років, конвертував частину кредитів у фінансовий лізинг і змінив заставне майно за кредитами. Станом на 31 грудня 2016 року Банк визнав знецінення за цими кредитами в сумі 135 018 мільйонів гривень.

Як бачимо з рис. 1. в структурі кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» з'явилася така складова, як «Кредити, що управляються як окремий портфель». Станом на 31 грудня 2016, 2017 та 2018 років категорія «Кредити, що управляються як окремий портфель» включає в себе непрацюючі кредити, які були видані до 19 грудня 2016 року. На думку керівництва Банку, цей портфель має аналогічні показники кредитного ризику, незалежно від класифікації за галуззю економіки та напрямом комерційної діяльності на дату видачі таких кредитів.

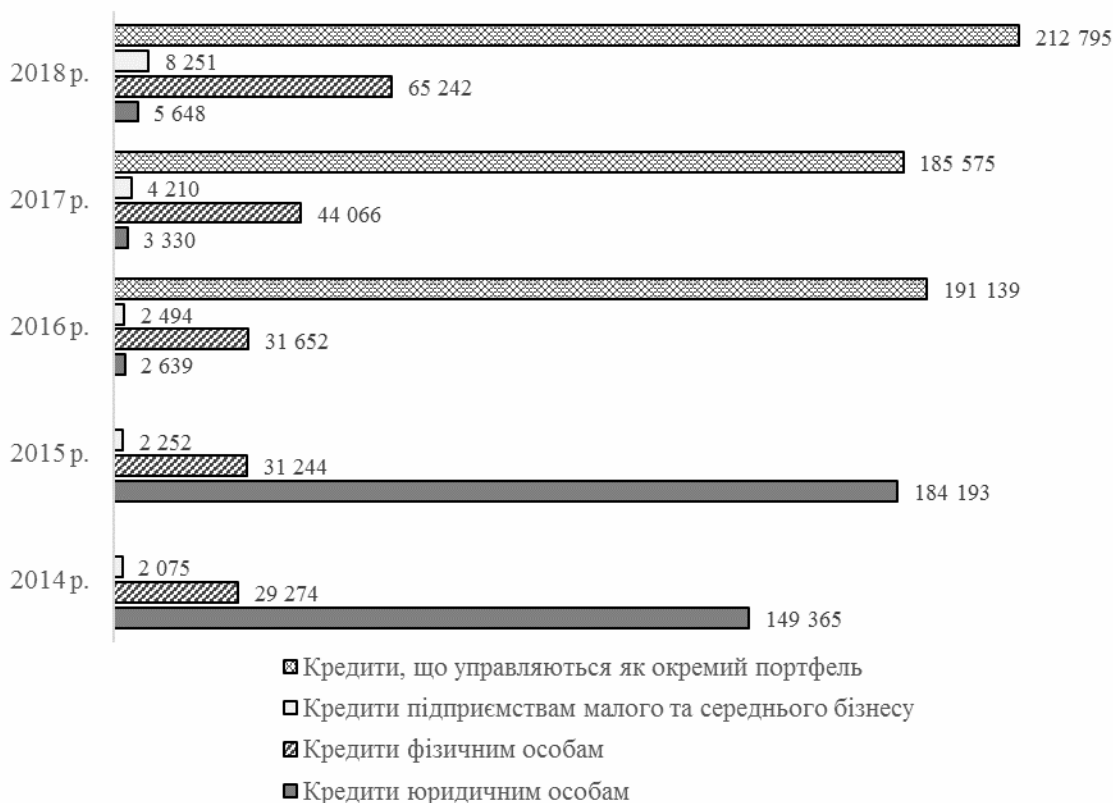

Рисунок 1. Аналіз структури кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за видами позичальників у 2014-2018 рр.

Джерело: на основі [1]

Станом на 31 грудня 2018 року Банк визнав збитки 209 453 мільйони гривень резерву під очікувані кредитні збитки за цими кредитами (31 грудня 2017 року: резерву під зменшення корисності - 181 887 мільйонів гривень; 31 грудня 2016 року: резерву під зменшення корисності - 180 114 мільйона гривень).

У 2016 р. внаслідок загрози втрати платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» був змушений обмежити пропозицію кредитних продуктів, проте не блокував повністю канали доступу до позичкових коштів, оскільки банк в першу чергу лояльний до клієнтів, які мають позитивну кредитну історію.

Як зазначив Олег Сергеев, член правління ПриватБанку з питань корпоративного бізнесу, Голова Кредитного комітету, в кредитній стратегії та політиці ПриватБанку є обмеження на фінансування великого бізнесу (від 50 млн. грн. річної виручки) та кредитування державного сектору. Це пов'язано з тим, що у великих компаній є можливість шантажувати банк: якщо позичальник винен незначну суму, він є залежним від дій кредитора, якщо ж позичальник винен мільйон і більше, то це стає проблемою банку.

Корпоративний бізнес кредитується лише за умови, якщо клієнт обслуговує в ПриватБанку зарплатні проекти.

Через півроку після націоналізації, Банк відновив кредитування, тобто з середини 2017 року. Тоді було встановлено ліміт у 7,5 млрд. грн. На сьогодні Банк вийшов на сальдо 5,223 млрд. грн., загалом було видано 2448 кредитів.

Слід відмітити, що 81% портфеля позичок ПриватБанку – це кредити менше 10 млн грн. Найбільший – 370 млн грн. Кредити понад 400 млн грн Банк взагалі не розглядає. Через виважену кредитну політику, доля проблемних, так звана NPL, по нових кредитах наразі складає менше 1%.

Дуже обережно ПриватБанк підходить до кредитування у валюті: наразі 3 млн євро – найбільший валютний кредит.

Відносно вартості кредиту по корпоративному бізнесу, можна зазначити, що робоча ставка складає 19%, без додаткових комісій.

Що стосується строковості, то більш довгі лізингові кредити – до п'яти років з авансом 30%; більшість – це кредити до року, багато овердрафтів, середня ставка складає 17%.

З метою прискорення обслуговування клієнтів, а також здешевлення обслуговування, 82% рішень з видачі кредитів було прийнято в автоматичному режимі.

З кредитних продуктів найбільш популярним у корпоративного бізнесу є КУБ (країна успішного бізнесу), який складає 42%; потім – кредит на лімітний рахунок; інших кредитів – 18%. Частка лізингу поки що незначна, але Банк планує її нарощувати.

Кредити нижчі 5 млн грн ПриватБанк не розглядає, бо трудозатрати на перевірку клієнта – надто великі.

Працюючи з корпоративним сегментом, Банк підтримує свій основний сегмент – роздрібний бізнес. Напрями кредитування фізичних осіб ми можемо спостерігати в табл. 3.

Таблиця 3.
Напрями кредитування фізичних осіб АТ КБ «ПриватБанк» у 2014-2018 рр.

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Загальна сума кредитів фізичним особам	29 274	31 244	31 652	44 066	65 242
Кредити фізичним особам – кредитні картки	22 092	20 884	19 749	30 354	45 314
Питома вага карткових кредитів в загальній сумі кредитів фізичним особам	75,5%	66,8%	62,6%	68,9%	69,8%
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	5 228	8 099	9 045	9 130	12 923
Питома вага іпотечних кредитів в загальній сумі кредитів фізичним особам	17,9%	25,9%	28,8%	20,9%	20,3%
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	171	88	1 069	3 144	4 193
Питома вага споживчих кредитів в загальній сумі кредитів фізичним особам	0,6%	0,3%	3,6%	7,3%	6,4%
Кредити фізичним особам на придбання автомобіля	232	261	264	264	332
Питома вага кредитів на придбання автомобіля в загальній сумі кредитів фізичним особам	0,8%	0,8%	0,9%	0,7%	0,9%
Інші кредити фізичним особам	1 141	1 648	1 054	660	672
Питома вага інших кредитів в загальній сумі кредитів фізичним особам	3,9%	5,3%	3,5%	1,6%	1,4%
Фінансовий лізинг	410	264	164	197	654
Питома вага фінансового лізингу в загальній сумі кредитів фізичним особам	1,4%	0,8%	0,6%	0,5%	1,2%

Джерело: на основі [1]

Як свідчать дані табл. 3., найбільш популярним кредитним продуктом у фізичних осіб є карткові кредити, обсяг яких щороку збільшується. За п'ять останніх років вони зросли удвічі. Так, якщо в 2014 в абсолютному вираженні карткові кредити склали 22 092 млн. грн., то в 2018 році вони становили 45 314 млн. грн.

Стабільно високою є також частка іпотечних кредитів – в 2018 році кожна п'ята гривня позичалася на придбання нерухомості. В абсолютному вираженні це склало 5 228 млн. грн. в 2014 році, 8 099 млн. грн. в 2015 році та 9 045 млн. грн. в 2016 році. В 2017 році обсяг іпотечних кредитів змінився незначно і склав 9 130 млн. грн., а в 2018 році зріс втричі – до 12 923 млн. грн.

Спостерігається стабільне зростання споживчих кредитів – від 0,6% в 2014 році до 6,4% в 2018 році. В 2015 році спостерігалось найменше значення цього показника – 88 млн. грн. Із зміною клієнторієнтованості ПриватБанку в 2016 частка споживчих кредитів склала 3,6%, тобто 1 069 млн. грн. В 2017 році їх обсяг зріс майже втричі і досяг 3 144 млн. грн., а в 2018 році – 4 193 млн. грн.

Слід відмітити позитивну тенденцію в нарощуванні кредитування фізичних осіб через фінансовий лізинг. Оскільки ПриватБанк визначає це як пріоритет, можна сподіватися на подальше збільшення цього показника.

Підсумовуючи наведене, відмітимо, що протягом останніх п'яти років кредитна стратегія АТ КБ «ПриватБанк» зазнала значних змін, що пов'язано з націоналізацією Банку. Так, якщо в 2014 році кредитні операції займали майже 75% від сукупних активів, то в 2018 році їх обсяг скоротився до 18%. Змінилася також клієнтоорієнтованість банку. Якщо раніше ПриватБанк зосереджувався на кредитуванні корпоративного бізнесу, в основному тих, які спеціалізувалися на торгівлі нафтопродуктами, то зараз в пріоритеті Банка роздрібний бізнес. У фізичних осіб найбільш популярним кредитним продуктом є карткові кредити, тоді як юридичні особи надають перевагу кредиту «КУБ» (країна успішного бізнесу). При кредитному обслуговуванні клієнтів ПриватБанк виходить з принципу економічної доцільності, тому намагається максимально

автоматизувати процес кредитного обслуговування клієнтів з метою його здешевлення. Для зменшення ризиковості кредитних операцій ПриватБанк не надає великі кредити і надає перевагу в кредитуванні гривнею.

Для оцінки ефективності кредитних операцій важливим є визначення якості кредитних операцій, розрахувавши обсяг непрацюючих кредитів, так званих NPL.

Як свідчать дані табл. 4, найменша питома вага проблемних кредитів спостерігалася в 2014 році, але це було пов'язано, головним чином, з недостовірною оцінкою рівня ризику позичок. Останні два роки кредитні операції банку демонструють максимальний рівень токсичності – 71,8% та 77,2% відповідно при рекомендованому значенні – до 5%.

Таблиця 4.
Аналіз якості кредитних операцій АТ КБ «ПриватБанк» у 2014-2018 рр.

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Непрацюючі кредити (NPL), млн. грн.	9 953	26 706	19 281	170 266	225432
Загальна сума кредитів клієнтам, млн. грн.	180 714	217 689	227 924	237 181	291 936
Питома вага непрацюючих кредитів (NPL) в загальній сумі кредитів клієнтам	5,5%	12,3%	8,5%	71,8%	77,2%

За словами Олега Сергеев, члена правління ПриватБанку з питань корпоративного бізнесу, Голови Кредитного комітету, токсичний портфель банку, отриманий у «спадок», був у розмірі 213 млрд грн: це 206 млрд грн кредитів і майже 7 млрд грн непрофільних банківських активів. Це 1147 об'єктів: житлова іпотека, паркомісця, АЗС, нафтобази, готелі, 2/3 гірськолижного курорту Буковель разом з підйомниками і лижними трасами. Створено спецпідрозділ, який займається продажем непрофільних активів на трьох майданчиках.

Значна частина проблемних кредитів забезпечена менше ніж на 2% - кредити на 206 млрд грн забезпечено заставою лише на суму 4,4 млрд грн. Але вірогідність, що вони будуть відібрані та продані мінімальна.

Проблема неповернення кредитів не є новою для банківської системи протягом останніх років. Але парадоксальним є факт, що у найбільшому банку країни є наявна найбільша частка цих проблемних кредитів, що робить його найбільш збитковим. В середньому за 2018 р. 85,11% всіх кредитів «Приватбанку» є непрацюючими, що підтверджує гіпотезу про те, що наявність системно важливих банків пагубна для економіки через надмірну концентрацію ризиків в даних банках. Водночас, великий обсяг проблемної заборгованості «Приватбанку» за кредитами негативно впливає на капітал банку та унеможливорює кредитування нових проектів підприємств.

Згідно рис. 2, 85% клієнтів Приватбанку є неплатоспроможними та не можуть відповідати за свої зобов'язання, а банк в майбутньому не зможе відповідати за своїми зобов'язаннями перед фізичними особами, через що знову вийде на від'ємний результат, не поповнить доходи держбюджету, а навпаки буде потребувати нових вливань з боку держави.

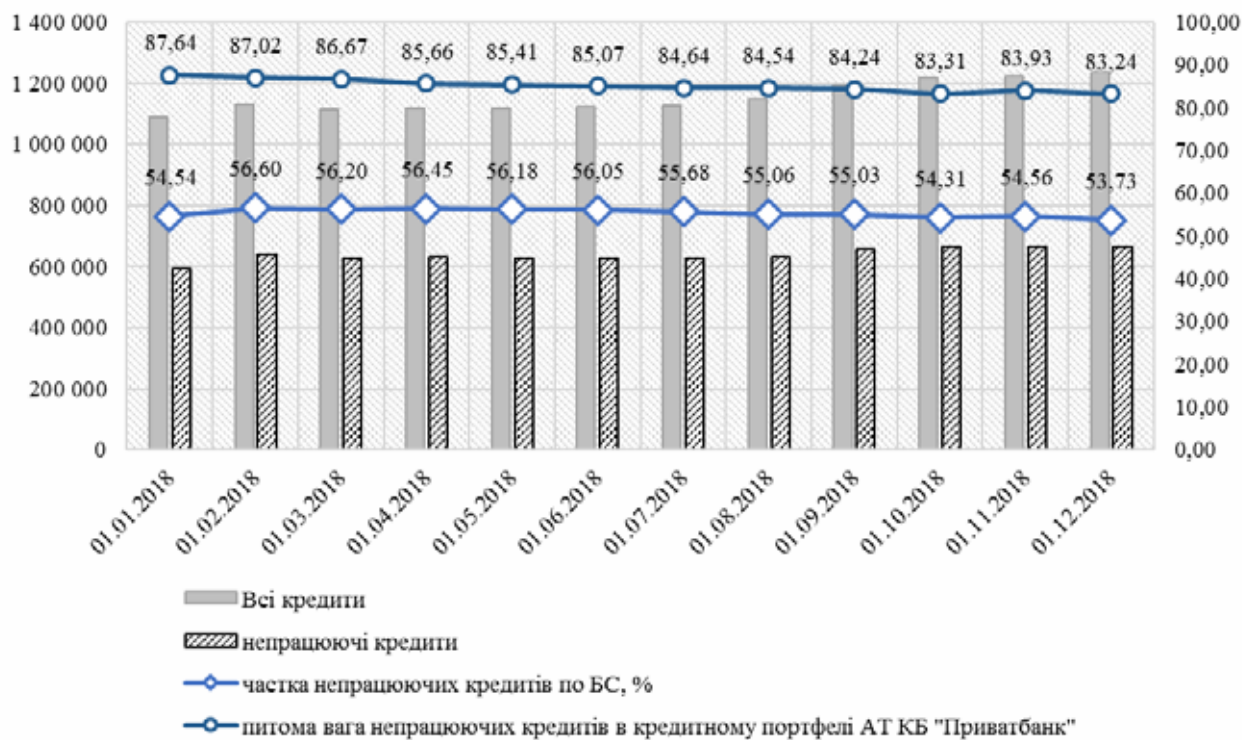

Рис. 2. Питома вага «непрацюючих» кредитів комерційних банків України в 2018 році
Джерело: [2]

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, підсумовуючи наведене, відмітимо, що починаючи з 2014 р. погіршення економічної ситуації в країні та, як показав проведений нами аналіз, неефективне управління портфелем позик АТ КБ «ПриватБанк» значним чином позначилося на якості його кредитних операцій. Так, протягом останніх 5 років діяльності банку значно зросла питома вага ррострочених кредитів, рівень кредитного ризику відповідно також мав тенденцію до зростання. З метою зниження ризикованості кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» використовує різні варіанти повернення боргів, наразі обмежено кредитування корпоративних клієнтів, валютне кредитування, кредитування великих кредитів, підвищено вимоги до забезпечення кредиту та вжито ряд інших заходів. На кінець 2018 року банку вдалося покращити захищеність кредитного портфеля та отримати прибуток, найбільший по банківській системі України.

Таким чином, АТ КБ «ПриватБанк» є лідером на вітчизняному ринку банківських послуг. Інноваційність його діяльності та ефективне управління дозволило в 2018 році отримати 12,79 млрд. грн. чистого прибутку, що забезпечило 1 місце по цьому показнику серед банків України. Це рекордний показник для банківської системи України з початку економічної кризи.

Список використаної літератури.

1. Фінансова звітність Публічного Акціонерного Товариства КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/about/fnansovaja-otchetnost/>
2. Бондаренко Л. А., Ухова І. М. Значення та вплив системно важливих банків на стан банківської та економічної системи. *Modern Economics*. 2019. № 15(2019). С. 27-35. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-04).

References.

1. Financial statements PJSC CB «PrivatBank. Retrieved from: <https://privatbank.ua/about/fnansovaja-otchetnost/>
2. Bondarenko L., Ukhova I. (2019). The significance and influence of the systemically important banks on the performance banking and economic system. *Modern Economics*, 15(2019), 27-35. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-04).

Стаття надійшла до редакції 20.09.2019 р.